

Svjetlana Ivanović, dipl. pravica - Magistarski rad

Fakultet/Akademija	PRAVNI FAKULTET
Tip Rada	Magistarski rad
Kandidat, zvanje	Svjetlana Ivanović, dipl. pravica
Naziv Teme	Pritvor kao zakonska mjera osiguranja prisustva osumnjičenog odnosno optuženog i nesmetano vođenje krivičnog postupka
Rezime/Abstract	<p>U uvodnom dijelu magistarskog rada navedeni su razlozi i motivi za usmjeravanje naučnog istraživanja u pravcu problematike instituta pritvora kao zakonske mjere osiguranja prisustva osumnjičenog, odnosno optuženog i nesmetano vođenje krivičnog postupka, definisana je osnovna (temeljna) hipotezu, kao i pomoćne (razrađujuće), obrazloženi su predmet i ciljevi istraživanja, te korištena metodologija. Istraživanje je usmjereno u pravcu analiziranja pojma i primjene instituta pritvora, sa teorijskog, legislativnog i aspekta sudske prakse, i to pritvora kao procesne prinudne mjere osiguranja prisustva osumnjičenog, odnosno optuženog, te nesmetanog vođenja krivičnog postupka. Predmet istraživanja implicirao je uspostavljanje prostornog i vremenskog kontinuiteta, u cilju postizanja i održavanja konzistentnosti istraživačkog procesa. Iz tako definiranog predmeta istraživanja proizašao je i glavni cilj naučnog istraživanja, a to je „istražiti i utvrditi da li je pritvor kao procesna prinudna mjera pravilno i potpuno normirana u krivičnom procesnom zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini, da li je, kao takva, dovoljno efikasna mjera za osiguranje prisutnosti osumnjičenog odnosno optuženog, posebno za nesmetano vođenje krivičnog postupka, kao i to da li za njenu primjenu postoji opravdanost sa ustavnog, legislativnog i međunarodnopravnog aspekta“. U poglavlju magistarskog rada pod nazivom „Uopšteno o mjerama procesne prinude“ definisan je pojam procesnih mjera prinude, kao i svrha njihovog izricanja. U okviru ovog poglavlja, prikazane su vrste i sadržaj svih predviđenih mjera procesne prinude u krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine (poziv, dovođenje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor), a predočen je i komparativni prikaz mjera procesne prinude u pozitivnim pravnim rješenjima Republike Hrvatske, Republike Srbije i Republike Crne Gore. Centralno i najobimnije poglavlje rada nosi naziv „Pritvor u krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine“, koncipirano je u skladu sa redoslijedom odredbi Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, a u okviru ovog poglavlja analizirani su pojam, cilj i opravdanje instituta pritvora, zatim njegov ustavni i međunarodno pravni aspekt, a nakon toga su prikazana tzv. „pritorska načela“ (načelo zakonitosti, načelo proporcionalnosti (srazmjernosti), načelo ograničenog trajanja izrečene mjere i načelo hitnosti), te način njihove primjene. Potom su detaljnije obrazloženi zakonski razlozi za određivanje pritvora, i to pojam osnovane sumnje, kao opšti razlog, a nakon toga i posebni razlozi za pritvor (causae arresti): [skrivanje ili bjegstvo, uništenje dokaza i uticaj na svjedoke (koluzijska opasnost), ponavljanje krivičnog djela (iteracijska opasnost) i prijetnja narušavanja javnog reda]. Posebna pažnja usmjerena je na procesnopravne pretpostavke za određivanje pritvora, u okviru kojeg naslova su analizirana sudska tijela koja su nadležna za određivanje pritvora, postupak propisan za određivanje pritvora, kao i sudska kontrola pritvora. Detaljno su prikazani elementi rješenja o pritvoru, kao i institut žalbe protiv ovog rješenja. Ukazano je i na važnost propisa koji se odnose na trajanje pritvora, od čega je najvažnije istaknuti fazu istrage, s tim da su obrazložene još dvije faze: trajanje pritvora nakon potvrđivanja optužnice i trajanje pritvora nakon izricanja presude. Predočeno je i pravo na naknadu štete u slučaju neosnovanog lišavanja slobode, kao i način izvršavanja pritvora i postupanje sa pritvorenicima. U okviru ovog poglavlja, posebna pažnja posvećena je analizi pritvora u posebnim krivičnim postupcima, prevashodno u postupku prema maloljetnicima i u postupku izručenja, s tim da su obrađene i posebne osnove za pritvor (slučaj izbjegavanja dolaska na pretres i obligatorni pritvor), kao i instituti opšteg prava zadržavanja i lišavanja slobode i zadržavanja. Poglavlje označeno kao „Komparativni prikaz zakonskog uređenja ustanove pritvora u krivičnom postupku drugih država“, sadrži prikaz ove najteže prinudne procesne mjere u zakonodavstvima Republike Hrvatske, Republike Srbije, Republike Crne Gore i Savezne Republike Njemačke. Važnost ovog dijela rada ogleda se u mogućnosti da Bosna i Hercegovina iskoristi i dobra i loša iskustva susjednih država u cilju poboljšanja i zakonskog uređenja pritvora i njegove primjene u praksi, a analiza normativnih rješenja Savezne Republike Njemačke bitna je zbog činjenice da je legislativa ove države izvor pravnih propisa svih zemalja bivše SFRJ, pa tako i Bosne i Hercegovine. U glavi koja nosi naziv „Usklađenost zakonskog uređenja pritvora u Bosni i Hercegovini sa međunarodnim standardima“, analizirani su zahtjevi koji proizlaze iz međunarodnih dokumenata koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu, prvenstveno Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, kao i preporuka Vijeća Evrope, te su istaknute primjedbe, od kojih su posebno važne one koje se odnose na neadekvatna obrazloženja, kako prijedloga za određivanje pritvora, tako i rješenja o njegovom određivanju, odnosno produžavanju, te primjedbe koje upućuju na neophodnost prethodnog razmatranja izricanja alternativnih mjera, blažih od pritvora, a sve u cilju postizanja ravnoteže između dva važna zahtjeva krivičnog postupka - njegove efikasnosti sa jedne i zaštite ljudskih prava sa druge strane. U glavi označenoj kao „Kritički osvrt na uređenje i primjenu mjere pritvora u Bosni i Hercegovini“, predočeno je značajno problemsko pitanje koji se odnosi na određivanje pritvora u fazi istrage, pri čemu postoji disbalans između zahtjeva za postojanje osnovane sumnje, kao opšteg razloga za pritvor, dok je niži stepen sumnje potreban za donošenje naredbe o sprovođenju istrage, a taj, viši osnov, odnosno osnovana sumnja, je stepen sumnje potreban za podizanje optužnice, pri čemu je očit nesklad normativnih propisa u tom pogledu - postavlja se zahtjev za postojanjem osnovane sumnje u trenutku određivanja pritvora, pri čemu je krivični predmet u fazi istrage, a ne optuženja. Istaknuto je i da pozitivni pravni propisi ne potiču izricanje blažih mjera, kao i da u praksi problem predstavljaju i različiti stavovi sudova. Poseban predmet analize bio je i svaki od posebnih pritorskih osnova, pri čemu je četvrti razlog (prijetnja narušavanja javnog reda) posebno kritikovan, jer nije u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava U dijelu rada koji obuhvata zaključna razmatranja i prijedloge de lege ferenda razmatrana su najznačajnija zapažanja do kojih su dovele provedene analize dostupnih pravnih izvora, kao i sudske prakse, uz konstataciju da je osnovna (generalna) hipoteza ovog magistarskog rada, zajedno sa razrađujućim (pomoćnim) hipotezama - potvrđena.</p>
Datum	22.07.2016
Predsjednik	Dr sc. Dževad Mahmutović, doc.-Uža naučna oblast Krivično - pravna Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli
Mentor	Dr sc. Tadija Bubalović, vanr. prof. - Uža naučna oblast Krivično - pravna Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli
Član komisije	Dr sc. Nezir Pivić, doc. - Uža naučna oblast Krivično - pravna Pravni fakultet Univerziteta u Zenici
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	-
Dodatni detalji i lokacija	Dana 22. 07. 2016. godine u 17,00 sati na Pravnom fakultetu Univerziteta u Tuzli

